

Звіт
про підсумки роботи Комітету з питань правоохоронної діяльності
за період роботи восьмої сесії Верховної Ради України IX скликання
(вересень 2022 року – січень 2023 року)

Відповідно до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» діяльність Комітету з питань правоохоронної діяльності (далі – Комітет) протягом восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання була спрямована на здійснення законопроектної роботи, підготовку й попередній розгляд питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання організаційної та контрольної функцій Комітету.

Комітет продовжує працювати в умовах проголошеного в Україні воєнного стану, проте його виклики не завадили Комітету результативно працювати та своєчасно реагувати на суспільні потреби, ефективно виконувати свої функції та завдання, впевнено крокувати євроінтеграційним напрямом.

Попри повномасштабну, невинуватену та жорстоку збройну агресію російської федерації проти України, Комітет плідно і наполегливо працює, демонструє згуртованість, професійність й оперативність, готує нові закони, спрямовані на забезпечення життєдіяльності правоохоронної системи, запобігання або зменшення негативних наслідків війни.

У цілому робота Комітету в цей період спрямована на ухвалення критично важливих рішень щодо вдосконалення відповідальності у сфері протидії терористичній діяльності; відповідальності за катування, а також за вчинення злочинів проти основ національної безпеки, воєнних та військових злочинів, задля ефективної боротьби нашої держави з російською агресією; запровадження кримінальної відповідальності за нові правопорушення, обумовлені воєнним станом; удосконалення процесуальних аспектів здійснення особливого режиму досудового розслідування, та судового розгляду в умовах воєнного стану; змінення механізмів та підстав закриття кримінального провадження; врегулювання процедури обміну осіб як військовополонених; виконання рішень Європейського Суду з прав людини; подальшої модернізації чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства, законодавства про адміністративні правопорушення.

Важливі законодавчі кроки зроблено у посиленні співпраці з Міжнародним кримінальним судом та спрощення процедури залучення українських правоохоронців до роботи з ним, результатом яких стало оголошення Офісом прокурора МКС відкриття розслідування ситуації в Україні щодо скоєння воєнних злочинів, злочинів проти людяності та геноциду.

Окремим пріоритетним напрямом діяльності Комітету залишається розгляд та підготовка законопроектів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу.

Народні депутати України продовжують працювати за принципом консенсусу – ухвалення критично важливих і визначених на погоджувальній раді законопроектів з мінімізацією політичних дискусій та обговорень у сесійній залі.

У продовж **вересня 2022 року – січня 2023 року** (далі – звітний період)

проведено **11** засідань Комітету, на яких було розглянуто і обговорено **76** питань, **41** з яких пов'язані із здійсненням законопроектної функції (з них **35** законопроектів подано на розгляд Верховної Ради України з висновком Комітету), **20** питань стосувалися контролю за дотриманням та належним виконанням законів України, моніторингу ефективності їх застосування, **15** - організаційні питання забезпечення діяльності Комітету, а також **1** спільне засідання комітетів, проведено **1** комітетські слухання.

За період восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання загальний документообіг Комітету складає **3 842** документа.

Станом на 01 лютого 2023 року за даними реєстрації *вхідної кореспонденції* до Комітету надійшло **2 937** документів: проекти законодавчих актів, з підготовки і попереднього розгляду яких Комітет визначено головним **50** (з них 50 - проекти законів, 0 - проектів Постанови) та висновки до них - **1 044**; проекти законодавчих актів, з підготовки яких Комітет не є головним - **74**; інформаційно-довідкові документи - **420**; листування з народними депутатами - **154**, з громадянами, органами місцевого самоврядування, організаціями та установами, іншими юридичними особами приватного права - **767**; з керівництвом Верховної Ради України, парламентськими комітетами, структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами та відомствами - **115**) та інше.

За даними реєстрації *вихідної кореспонденції* за звітний період Комітетом опрацьовано та надіслано **905** документів.

На виконання відповідних положень Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Розпорядження Голови Верховної Ради України від 11 травня 2011 року № 393 (із змінами, внесеними Розпорядженням від 29.12.2022 р. № 805) «Про забезпечення виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» в Апараті Верховної Ради України» секретаріатом Комітету було розглянуто та надано відповіді на **28** запитів на інформацію.

Законопроектна робота Комітету

Основні зусилля Комітету протягом восьмої сесії дев'ятого скликання були спрямовані на виконання законопроектної функції Комітету.

Загалом законодавча діяльність Комітету покликана усунути загрози незалежності України, її територіальній цілісності; піддати криміналізації діяння, що проявилися в умовах воєнного стану, посилити відповідальність за правопорушення, суспільна небезпечність яких особливо підвищується в умовах воєнного стану; оптимізувати діяльність органів, відповідальних за правопорядок в особливих умовах воєнного стану.

Так, за результатами розгляду Верховною Радою України законопроектів, підготовлених Комітетом, *прийнято наступні закони України*:

1. Закон України «Про внесення змін до статті 624 Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення співробітництва з

Міжнародним кримінальним судом при проведенні процесуальних дій на території України» від 20 вересня 2022 року № 2598-IX

Зміни, внесені цим Законом до статті 624 Кримінального процесуального кодексу України, дозволили посилити ефективність розслідування Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду, скоєних на території України воєнних злочинів, злочинів проти людяності, злочину агресії та геноциду.

Відтепер процесуальні дії на території України на підставі та на виконання прохання Міжнародного кримінального суду може проводити Прокурор Міжнародного кримінального суду або уповноважені ним працівники Міжнародного кримінального суду, які зазначені у відповідному проханні Міжнародного кримінального суду, крім процесуальних дій, виконання яких в Україні здійснюється за погодженням із прокурором або з дозволу слідчого судді, суду.

Також, у разі уповноваження Прокурором Міжнародного кримінального суду інших працівників Міжнародного кримінального суду на проведення процесуальних дій на території України такі дії можуть бути проведені лише за погодженням з Генеральним прокурором (в.о. Генерального прокурора).

Таке уточнення дозволяє проведення процесуальних дій на території України не лише прокурору Міжнародного кримінального суду, а і особам яким він, відповідно до положень Римського статуту, делегує повноваження здійснювати такі дії, та за обов'язкового погодження процесуальних дій із Генеральним прокурором (в.о. Генерального прокурора).

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 30 вересня 2022 року № 201 та набрав чинності 01 жовтня 2022 року.

2. Закон України «Про внесення зміни до статті 132² Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності вантажовідправника за порушення вимог оформлення та внесення відомостей до товарно-транспортної накладної або інших визначених законодавством документів на вантаж» від 06 жовтня 2022 року № 2647-IX

Законом удосконалюється адміністративна відповідальність вантажовідправника за порушення вимог оформлення та внесення відомостей до товарно-транспортної накладної або інших визначених законодавством документів на вантаж.

Так, нова редакція статті 132² Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність вантажовідправника за внесення відомостей про масу або габарити вантажу до товарно-транспортної накладної або іншого визначеного документа на вантаж, що не відповідають фактичним даним, які перевищують нормативно встановлені законодавством вагові або габаритні параметри.

Крім того, для вантажовідправника встановлюються градації розмірів штрафів від 500 до 3000 тисяч НМДГ за перевищення граничних норм габаритно-вагового контролю від 5% до понад 30% і більше.

Законом скасовуються ризики подвійного притягнення до адміністративної відповідальності за одне й те ж порушення, якщо перевізник та вантажовідправник є однією особою, та виключається юридична відповідальність для

вантажовідправника за перевезення вантажів без отримання відповідного дозволу, якщо такий вантаж перевищує нормативні габаритні параметри.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 25 жовтня 2022 року № 217 та набрав чинності 26 жовтня 2022 року.

3. Закон України «Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про Національну гвардію України» щодо проведення робіт із розмінування, у тому числі під час дії воєнного стану» від 06 жовтня 2022 року № 2652-IX

Законом вноситься зміна до статті 12 Закону України «Про Національну гвардію України» та встановлюється, що Національна гвардія України зобов'язана проводити роботи з розмінування (виявлення, знешкодження та знищення) вибухонебезпечних предметів на територіях, які надані для розміщення і постійної діяльності органів військового управління, з'єднань, військових частин (підрозділів), вищих військових навчальних закладів, навчальних військових частин (центрів), баз, закладів охорони здоров'я та установ Національної гвардії України, а також в місцях виконання завдань за призначенням під час воєнного стану, в особливий період та у разі необхідності у мирний час.

Положення Закону дозволяють оптимізувати проблемні питання діяльності Національної гвардії України у сфері проведення робіт із розмінування.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 25 жовтня 2022 року № 217 та набрав чинності 26 жовтня 2022 року.

4. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення адміністративної відповідальності за незаконну торгівлю паливом» від 06 жовтня 2022 року № 2657-IX

Законом доповнено Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП) новою статтею 161¹ «Порушення порядку торгівлі паливом», якою встановлено адміністративну відповідальність за оптову або роздрібну торгівлю паливом без наявності документів дозвільного характеру, якщо їх одержання передбачене законом.

За вчинення такої торгівлі передбачено накладення адміністративного стягнення у виді штрафу у розмірі від однієї 1000 до 5000 тисяч НМДГ з конфіскацією пального, транспортних засобів, ємностей та обладнання, що використовувалися для реалізації такого пального, а також грошових коштів, одержаних внаслідок вчинення цього адміністративного правопорушення.

Також, Законом скасовані відповідні положення статті 21 КУпАП, які надавали можливість передати справу на розгляд трудового колективу або громадськості, а також змінами до статті 22 КУпАП розширено перелік складів адміністративних правопорушень, за вчинення яких неможливо звільняти осіб від відповідальності у зв'язку з малозначністю правопорушення.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 28 жовтня 2022 року № 220 та набрав чинності 29 жовтня 2022 року.

5. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про дорожній рух» щодо посилення адміністративної відповідальності за порушення порядку

встановлення та використання номерних знаків транспортних засобів» від 06 жовтня 2022 року № 2658-IX

Закон спрямований на забезпечення належної ідентифікації транспортних засобів, що приймають участь у дорожньому русі та створення ефективного механізму відповідальності за порушення встановлених вимог, правил та порядку використання номерних знаків, запобігання виникненню корупційних ризиків у роботі територіальних сервісних центрів Міністерства внутрішніх справ України.

Законом доповнюється Кодекс України про адміністративні правопорушення новою статтею 121³, якою встановлюється адміністративна відповідальність за незаконне використання номерних знаків транспортних засобів.

Крім цього, встановлюється адміністративна відповідальність за керування або експлуатацію транспортного засобу із незаконно встановленими номерними знаками Збройних Сил України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Державної прикордонної служби, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації або дипломатичних представництв консульств та інших міжнародних організацій, які користуються повним та частковим імунітетом.

Змінами до Закону України «Про дорожній рух» удосконалюється порядок виготовлення та обліку номерних знаків, а також створюється ефективний механізм запобігання корупційним ризикам у роботі територіальних сервісних центрів Міністерства внутрішніх справ України.

Очікується, що Закон сприятиме забезпеченню належної ідентифікації транспортних засобів, підвищенню рівня безпеки дорожнього руху, а також зменшенню аварійності на дорогах.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 28 жовтня 2022 року № 220 та набрав чинності 29 жовтня 2022 року, окремі положення набирають чинності з 29 квітня 2023 року.

6. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо електронних довірчих послуг і електронної ідентифікації» від 18 жовтня 2022 року № 2685-IX

Законом внесені зміни до диспозиції частини першої статті 188³¹, частин других статей 279¹, 279², частини другої, третьої статті 279⁵, частини другої статті 279⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення та до частини 6 статті 371 Кримінального процесуального кодексу України щодо приведення їх у відповідність до законодавства про електронні довірчі послуги.

Загалом, Закон забезпечує застосування нового понятійного апарату у зв'язку з прийняттям базового Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Закон прискорює реформування законодавства у сфері електронного цифрового підпису та імплементує в українське законодавство положення Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту та Ради від 23 липня 2014 року щодо електронної ідентифікації та довірчих послуг для цілей електронних транзакцій на внутрішньому ринку, що скасовує Директиву 1999/93/ЄС Європейського Парламенту та Ради.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 05 листопада 2022 року № 226 та набрав чинності 06 листопада 2022 року.

7. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 18 жовтня 2022 року № 2690-IX

Вказаним Законом вносяться зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, якими:

- збільшуються граничні межі таких видів стягнень як штраф (від п'ятдесяти до ста НМДГ) та громадські роботи (від двадцяти до шістдесяти годин) за вчинення відповідних адміністративних правопорушень;

- гуманізуються окремі норми кримінального законодавства щодо застосування покарання у виді довічного позбавлення волі, зокрема передбачається можливість заміни особі, яка відбуває покарання у виді довічного позбавлення волі, невідбутої частини покарання більш м'яким після фактичного відбування нею не менше п'ятнадцяти років покарання у виді довічного позбавлення волі. У такому випадку покарання у виді довічного позбавлення волі може бути замінене на покарання у виді позбавлення волі строком від п'ятнадцяти до двадцяти років;

- удосконалюються деякі процедурні положення застосування запобіжних заходів, ознайомлення з матеріалами кримінального провадження після набрання рішенням суду законної сили.

Загалом Закон врегульовує питання, які суперечать практиці Європейського суду з прав людини та наближають законодавство України до права Європейського Союзу.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 05 листопада 2022 року № 226 та набрав чинності 06 листопада 2022 року.

8. Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо уточнення положень про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, скасування запобіжного заходу для проходження військової служби в умовах воєнного стану» від 16 листопада 2022 року № 2751-IX

Законом частини першу і другу статті 615¹ Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) доповнено приписами про те, що матеріали кримінального провадження, у якому обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності направлено до суду, проте підготовче судове засідання не відбулося; судовий розгляд розпочато, проте рішення суду за його результатами розгляду не ухвалено; судом ухвалено рішення, проте воно не набрало законної сили, підлягають відновленню за рішенням слідчого судді, суду у разі надходження клопотання від прокурора або від слідчого чи дізнавача, погодженого з прокурором, або від сторони захисту чи потерпілого, або за власною ініціативою суду, за умови наявності витягу з Єдиного реєстру досудового розслідування, або постанови про початок досудового розслідування, винесеної у порядку, передбаченому статтею 615 цього Кодексу, або ухвали про

призначення судового розгляду, наявних у цьому кримінальному провадженні відповідних матеріалів фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інших носіїв інформації, а також копій документів, засвідчених з використанням засобів кваліфікованого електронного підпису.

Відповідними положеннями Закону визначено, що клопотання про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження розглядається слідчим суддею того суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, судом, який здійснював судове провадження, а в разі неможливості з об'єктивних причин здійснення відповідним судом правосуддя – слідчим суддею іншого суду або іншим судом, визначеним в порядку, передбаченому законодавством (частина третя статті 615¹ КПК України).

Частину п'яту статті 615¹ КПК України доповнено положеннями про те, що у разі недостатності зібраних матеріалів для точного відновлення матеріалів втраченого кримінального провадження слідчий суддя, суд постановляє ухвалу про відновлення матеріалів втраченого кримінального провадження в тому обсязі, який на його думку є достатнім для ухвалення судового рішення, яким суд завершує відповідну стадію судового провадження, або своєю ухвалою закриває розгляд клопотання про відновлення матеріалів втраченого кримінального провадження і роз'яснює учасникам судового провадження право на повторне звернення з таким клопотанням за наявності необхідних документів. Частиною третьою статті 616 КПК України встановлено, що підозрюваний, обвинувачений, стосовно якого скасовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, має невідкладно, але пізніше 48 годин з моменту оголошення ухвали про скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, з'явитися до відповідного територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації.

У разі нез'явлення такої особи у зазначений строк до відповідного територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації, а також у разі отримання такою особою від територіального центру комплектування та соціальної підтримки відмови у проходженні військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період територіальний центр комплектування та соціальної підтримки невідкладно, але не пізніше 24 годин, інформує про такі обставини прокурора. Прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин, має подати клопотання про обрання стосовно такої особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Контроль за виконанням ухвали слідчого судді або суду про скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період та виконанням підозрюваним, обвинуваченим обов'язку покладається на прокурора та відповідний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 10 грудня 2022 року № 251 та набрав чинності 11 грудня 2022 року.

9. Закон України «Про внесення зміни до статті 166¹¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із змінами в порядку подання державному реєстратору інформації про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи» від 16 листопада 2022 року № 2756-IX.

Закон врегулює відносини, що виникають у сфері розкриття юридичними особами інформації про своїх кінцевих бенефіціарних власників, необхідної для проведення фінансового моніторингу, відповідно до вимог законів України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» і адміністративної відповідальності за відповідні правопорушення.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 10 грудня 2022 року № 251 та набрав чинності 29 грудня 2022 року.

10. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав» від 01 грудня 2022 року № 2803-IX.

Загалом, Закон врегулює проблемні питання, пов'язані із захистом авторського права і суміжних прав у порядку, встановленому кримінальним законодавством та законодавством про адміністративні правопорушення.

Законом внесені зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України, відповідно до яких передбачено посилення адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав і виключення адміністративної та кримінальної відповідальності за відсутність маркування контрольними марками примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеогам, комп'ютерних програм, баз даних.

Закон посилює стримувальний ефект санкцій, передбачених за порушення авторського права і суміжних прав, та імплементує в українське законодавство положення Директиви 2001/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 травня 2001 року про гармонізацію окремих аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 28 грудня 2022 року № 263 та набрав чинності 29 грудня 2022 року.

11. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню)» від 01 грудня 2022 року № 2806-IX

Закон спрямований на захист учасників трудових відносин від різних форм мобінгу (цькування) працівника та встановлення адміністративної відповідальності за такі діяння, шляхом внесення до Кодексу України про адміністративні правопорушення відповідної статті.

Адміністративне стягнення за вчинення мобінгу (цькування) працівника передбачається у виді накладення штрафу на громадян від 50 до 100 НМДГ або громадських робіт на строк від 20 до 30 годин, і накладення штрафу на фізичних осіб-підприємців, які використовують найману працю, посадових осіб - від 100 до 200 НМДГ або громадські роботи на строк від 30 до 40 годин.

За діяння, вчинене повторно або групою осіб, накладення штрафу на громадян від 100 до 200 НМДГ або громадські роботи на строк від 30 до 50 годин,

і накладення штрафу на фізичних осіб-підприємців, які використовують найману працю, посадових осіб - від 200 до 400 НМДГ або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.

Повноваження складати протоколи про такі правопорушення надається уповноваженим посадовим особам центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю (зміни до статті 255 КУпАП), а обов'язок розглядати відповідні справи покладається на суддів районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (зміни до статті 221 КУпАП).

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 22 грудня 2022 року № 259 та набрав чинності 23 грудня 2022 року.

12. Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо закриття кримінального провадження у зв'язку з втратою чинності законом, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння» від 01 грудня 2022 року № 2810-IX

Закон встановлює правовий механізм виправлення, констатованого 08 червня 2022 року Другим сенатом Конституційного Суду України у справі № 3-20/2021(40/21), порушення презумпції невинуватості при закритті кримінального провадження внаслідок декриміналізації діяння, на підставі визнання неконституційними положень пункту 4 частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України, який передбачав закриття кримінального провадження на такій підставі як «набрав чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою».

Зокрема, відповідними положеннями Закону змінюється підстава для закриття кримінального провадження, а саме: «втратив чинність закон, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння». У зв'язку з цим з частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України виключається пункт «4» як такий, що визнаний неконституційним та доповнюється зазначена стаття новим пунктом «4¹», відповідно до змісту якого кримінальне провадження закривається у разі, якщо втратив чинність закон, яким встановлювалася кримінальна протиправність діяння.

Крім того, частина друга статті 284 КПК України доповнюється новим пунктом «1²», відповідно до змісту якого кримінальне провадження закривається судом з підстави, передбаченої пунктом 4¹ частини першої цієї статті, якщо підозрюваний, обвинувачений заперечує проти закриття за цією підставою.

З метою практичної реалізації запропонованого механізму КПК України доповнюється новою главою 36¹ «Кримінальне провадження щодо діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність» (нові статті 479¹ і 479²).

Таким чином, Закон передбачає два режими закриття кримінального провадження на підставі пункту 4¹ частини першої статті 284 КПК України: під час досудового розслідування та під час судового розгляду.

Якщо декриміналізація кримінально караного діяння відбуватиметься під час досудового розслідування та особа відмовлятиметься від закриття кримінального

провадження на підставі пункту 4¹ частини першої статті 284 КПК України Законом передбачаються особливості закриття такого кримінального провадження: до суду подається не обвинувальний акт, а клопотання про закриття кримінального провадження, що ґрунтується на факті «визнання зібраних під час досудового розслідування доказів достатніми для встановлення факту вчинення підозрюваним діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність» (стаття 479¹ Закону).

При цьому, суд здійснюватиме судове провадження щодо діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність (тобто оцінюватиме надані докази), у загальному порядку, з урахуванням особливостей, визначених цією статтею.

За результатами такого судового розгляду за відсутності згоди підозрюваного на закриття кримінального провадження на підставі, передбаченій пунктом 4¹ частини першої статті 284 КПК України, та в разі, якщо судом встановлено вчинення ним діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність, суд постановлятиме ухвалу про закриття кримінального провадження на підставі, передбаченій пунктом 1² частини другої статті 284 КПК України. Якщо судом не буде встановлено, що підозрюваним вчинено діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність, суд постановлятиме ухвалу про закриття кримінального провадження на підставі, передбаченій пунктом 1 або пунктом 2 частини першої статті 284 КПК України (відсутність події або складу кримінального правопорушення).

Водночас, якщо декриміналізація відбуватиметься під час судового розгляду провадження, що надійшло з обвинувальним актом, у разі відмови обвинуваченого від закриття кримінального провадження на підставі, передбаченій пунктом 4¹ частини першої статті 284 КПК України, суд закриватиме провадження на підставі, передбаченій пунктом 1² частини другої статті 284 КПК України або ухвалюватиме виправдувальний вирок.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 28 грудня 2022 року № 263 та набрав чинності 29 грудня 2022 року.

13. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за катування» від 01 грудня 2022 року № 2812-IX

Законом приводяться у відповідність положення Кримінального кодексу України до положень Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність видів поведінки та покарання від 10 грудня 1984 року.

Згідно з новою редакцією статті 127 Кримінального кодексу України, катуванням буде визнаватися будь-яке умисне діяння, спрямоване на заподіяння особі сильного фізичного болю чи морального страждання, вчинене з метою примусити її чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їх волі, у тому числі отримати інформацію чи зізнання, або з метою покарати її чи іншу особу за дії, вчинені нею або іншою особою чи у вчиненні яких вона або інша особа підозрюється, або з метою залякування її або інших осіб.

Кваліфікуючими або особливо кваліфікуючими ознаками катування є вчинення його повторно або за попередньою змовою групою осіб, або представником держави, у тому числі іноземної.

Відповідними положеннями Закону інституту звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності, звільнення від відбування покарання з випробуванням та звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку не застосовуються у разі вчинення катування представником держави, в тому числі іноземної, а також не призначається більш м'яке покарання, ніж передбачене законом.

Поняття «представник держави» та «представники іноземної держави» визначаються у примітці до статті 127 Кримінального кодексу України.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 22 грудня 2022 року № 259 та набрав чинності 23 грудня 2022 року.

14. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці» від 13 грудня 2022 року № 2839-IX.

Законом внесено зміни до статей 69 та 75 Кримінального кодексу України, якими виключається можливість призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, та звільнення від відбування покарання з випробуванням осіб, які вчинили в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці кримінальні правопорушення, передбачені статтями 403 (невиконання наказу), 405 (погроза або насильство щодо начальника), 407 (самовільне залишення військової частини або місця служби), 408 (дезертирство), 429 (самовільне залишення поля бою) Кримінального кодексу України.

Змінами до статті 32¹ КУпАП збільшений з 10 до 15 діб строк перебування на гауптвахті, а зміни до статей 172¹⁰ – 172²⁰ КУпАП підвищують рівень санкцій за вчинення військових адміністративних правопорушень.

Також КУпАП доповнюється статтею 266¹, якою уповноваженим посадовим особам Військовій службі правопорядку у Збройних Силах України надаються повноваження здійснювати огляд військовослужбовців Збройних Сил України, військовозобов'язаних та резервістів під час проходження зборів на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння з використанням технічних засобів та тестів.

Крім того, Законом внесено зміни до:

– статті 119 Кодексу законів про працю щодо не розповсюдження гарантій (зокрема, збереження місця роботи і посада, інших гарантій і пільг), на осіб, які визнанні винними у вчиненні кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби під час особливого періоду і вирок стосовно яких набрав законної сили;

– та статті 7 Закону України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України», якими уповноважені посадові особи цієї Служби наділяються повноваженнями здійснювати огляд військовослужбовців,

військовозобов'язаних та резервістів під час проходження зборів на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 26 січня 2023 року № 18 та набрав чинності 27 січня 2023 року.

15. Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо захисту прав та інтересів дитини у разі затримання або тримання під вартою її батьків» від 12 січня 2022 року № 2858-IX.

Законом вносяться зміни до Кримінального процесуального кодексу України, якими регламентується порядок здійснення відповідних заходів, спрямованих на захист прав та законних інтересів дитини у разі затримання її батьків чи інших законних представників або застосування до них запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, примусових заходів медичного характеру, тимчасового арешту тощо (зміни до статей 191, 194, 213, 508, 583 цього Кодексу).

Зокрема, встановлюється обов'язок інформування підрозділу органів Національної поліції та органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини про факт залишення дитини без батьківського піклування та необхідність вжиття невідкладних заходів щодо тимчасового влаштування дитини.

Прийняття Закону сприятиме належному захисту прав та законних інтересів дитини у разі затримання або тримання під вартою її батьків чи інших законних представників.

Закон опублікований в офіційному виданні «Голос України» 04 лютого 2023 року № 25 та набрав чинності 05 лютого 2023 року.

Опрацювання законопроектів, щодо яких Комітет визначено головним

Загалом, станом на 01 лютого 2023 року на опрацюванні в Комітеті перебувало **750** законопроектів, з яких **501** проект, з підготовки яких Комітет визначено головним та **249** проектів, з підготовки яких Комітет визначено співвиконавцем.

На розгляд Верховної Ради України у звітному періоді підготовлено **37** висновків Комітету щодо проектів законів, з них:

- про прийняття у першому читанні за основу (в тому числі за основу та в цілому як закон) – **20**;

- про доопрацювання – **0**;

- про відхилення – **4**;

- про прийняття в другому читанні та в цілому – **12**;

За результатами розгляду Верховною Радою України законопроектів, підготовлених Комітетом упродовж восьмої сесії, ухвалено наступні рішення:

- Прийнято - **15** Законів;

- прийнято за основу – **11** законопроектів;

- повернуто на доопрацювання – **0** законопроектів;

- повернуто на повторне перше читання – **0** законопроекти;

повернуто на повторне друге читання – **0** законопроектів;
відхилено – **1** законопроект;
ветовано – **0** Законів;
знято з розгляду – **9** законопроектів.

Загалом, спочатку роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання та станом на 01 лютого 2023 року очікують розгляду в першому читанні – **84** законопроекти, подані Комітетом на розгляд Верховної Ради України, та **20** законопроектів – у другому читанні.

Питання відповідності законопроектів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (acquis ЄС)

Низку законодавчих актів у сфері правоохоронної діяльності Комітетом було підготовлено на виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом щодо рішення Європейської ради про надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС, в якій зазначено про відданість європейським цінностям, рішучу налаштованість на виконання відповідних рекомендацій європейських інституцій, готовність до посилення інституційної спроможності України для забезпечення подальшого прогресу євроінтеграційних реформ, розширення доступу до фінансової підтримки ЄС, належної підготовки та проведення переговорного процесу про вступ до ЄС, а також до ефективної участі України в інституціях ЄС після набуття повноправного членства.

Саме в такому контексті Комітет докладає всіх зусиль для створення сучасного правоохоронного законодавства та забезпечення правопорядку в державі. Зокрема, упродовж звітного періоду було прийнято підготовлені Комітетом **три євроінтеграційні закони України**, а саме: «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо електронних довірчих послуг і електронної ідентифікації», «Про внесення зміни до статті 166¹¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із змінами в порядку подання державному реєстратору інформації про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи», «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо відповідальності за порушення авторського права і (або) суміжних прав».

Крім того, протягом восьмої сесії *розглянуті Комітетом та очікують на рішення Верховної Ради України* такі проекти євроінтеграційних законів України:

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо розширення повноважень приватних виконавців (реєстр. № 4331);
- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення законодавства у сфері міграції (реєстр. № 4411);
- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності у сфері поводження з генетично модифікованими організмами (реєстр. № 5840);
- про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції

Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом (реєстр. № 8146).

Також, *Комітетом до першого читання готується* низка важливих проектів євроінтеграційних законів України (більшість з яких є *похідними від основних законопроектів, що знаходяться на розгляді в інших парламентських комітетах та очікують результатів розгляду по основному проекту*), зокрема:

- про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про захист рослин (реєстр. № 4601);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення вимог законодавства України про захист рослин (реєстр. № 4602);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації (реєстр. № 5488);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо юстиції, дружньої до дитини (реєстр. № 5618);

- про забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та інших осіб в інтересах правосуддя (реєстр. № 5751);

- про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів» у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про комплексний підхід до питань безпеки, охорони та обслуговування під час футбольних матчів та інших спортивних заходів (реєстр. № 5764);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо захисту послуг, що надаються із застосуванням системи умовного доступу (реєстр. № 5871) та альтернативний до нього проект про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо захисту послуг умовного доступу (реєстр. № 5871-1);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства про плату за використання автомобільних доріг загального користування (реєстр. № 6089);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (реєстр. № 6246);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення електричних транспортних засобів та об'єкту зарядної інфраструктури (реєстр. № 7435);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності в сфері колективно-договірної діяльності (реєстр. № 7629);

- про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо міжнародного співробітництва під час кримінального провадження (реєстр. № 8038).

Також серед інших зареєстрованих або опрацьованих Комітетом упродовж вересня 2022 року - січня 2023 року законопроектів (за виключенням проектів, що були прийняті як закони) **найбільшу увагу до себе як з боку депутатського корпусу, так і з боку експертного середовища та громадськості, привернули такі проекти законів України:**

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо юстиції, дружньої до дитини (реєстр. № 5618);

- про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. № 5708);

- про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України в частині удосконалення здійснення досудового розслідування та судового провадження щодо кримінальних проступків (реєстр. № 6481);

- про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо збільшення грошового забезпечення поліцейських (реєстр. № 6506) та трьох альтернативних до нього проектів за реєстр. № 6506-1, № 6506-2, 6506-3;

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення комендантської години в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7553);

- про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вирішення деяких проблемних питань у діяльності органів прокуратури України (реєстр. № 7659);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за невиконання законних вимог та перешкоджання діяльності комітетів Верховної Ради України та народних депутатів України (реєстр. № 8073) та альтернативний до нього проект про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за перешкоджання діяльності депутатів, виконання контрольних функцій комітетами Верховної Ради України (реєстр. № 8073-1);

- про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом (реєстр. № 8146);

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування правоохоронними органами безпілотних повітряних суден та протидії їх незаконному використанню (реєстр. № 8185);

- про внесення змін до статті 114-2 Кримінального кодексу України щодо удосконалення положень про кримінальну відповідальність за несанкціоноване поширення інформації про вогневе ураження об'єктів на території України (реєстр. № 8218);

- про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (реєстр. № 8219);

- про внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу України щодо усунення суперечностей у караності кримінальних правопорушень (реєстр. № 8235);

- про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення ефективності протидії правопорушенням у сфері виготовлення, зберігання, збуту та транспортування підакцизних товарів (реєстр. № 8288);

- про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність (реєстр. № 8301) та альтернативні до нього проекти за реєстр № 8301-1, № 8301-2;

- про внесення змін до Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо здійснення примусової мобілізації в незаконні збройні чи воєнізовані формування, створені на тимчасово окупованій території, та/або збройні чи воєнізовані формування держави-агресора (реєстр. № 8325);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) (реєстр. № 8329);

- про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку закриття кримінального провадження, розпочатого за фактами вчинення правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (реєстр. № 8375);

- про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України та інших законів щодо встановлення кримінальної відповідальності за порушення законодавства про санкції (реєстр. № 8384).

Актуальними залишаються **проекти законів України, які готуються Комітетом до другого читання або вже очікують на рішення Верховної Ради України у другому читанні**, а саме:

- про внесення змін до деяких законів України щодо визначення підслідності кримінальних правопорушень, досудове розслідування, яких здійснюють слідчі органів державного бюро розслідувань (реєстр. № 2560);

- про внесення змін до статті 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності пішоходів за порушення правил дорожнього руху (реєстр. № 2697);

- про приватну детективну діяльність (реєстр. № 3010);

- про правила відбування адміністративного арешту (реєстр. № 3047а);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з прийняттям Закону України «Про правила відбування адміністративного арешту» (реєстр. № 3048а);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за невиконання законних вимог депутата місцевої ради (реєстр. № 3381);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо особливостей складення протоколу про адміністративне правопорушення стосовно недодержання встановлених законом строків (термінів) надання відповіді на звернення або запит народного депутата України (реєстр. № 3503);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення встановленого порядку надання інформації про стан здоров'я при здійсненні донорства крові та (або) її компонентів (реєстр. № 3649);

- про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення відповідальності за окремі кримінальні та адміністративні правопорушення у сфері господарської діяльності, службової діяльності, діяльності осіб, що надають публічні послуги та кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади (реєстр. № 3783);

- про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за викрадення, привласнення, збут, підроблення документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, а також свідоцтво про державну реєстрацію актів цивільного стану та/або використання завідомо підроблених таких документів (реєстр. № 3946);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за порушення строку передачі документації на багатоквартирний будинок (реєстр. № 4086);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення вимог режиму радіаційної безпеки в місцевостях, що зазнали радіоактивного забруднення (реєстр. № 4156);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо розширення повноважень приватних виконавців (реєстр. № 4331);

- про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за незаконне виселення з житла (реєстр. № 4333);

- про внесення змін до статті 219 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо розширення повноважень інспекторів з паркування для захисту інтересів осіб з інвалідністю (реєстр. № 4594);

- про внесення змін до статті 367 Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за службову недбалість, якщо вона спричинила загибель людини (реєстр. № 4634);

- про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад діяльності Державного бюро розслідувань (реєстр. № 5305);

- про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо криміналізації контрабанди товарів та підакцизних товарів, а також недостовірного декларування товарів (реєстр. № 5420);

- про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. № 5708) та системно пов'язаний з ним проект про внесення змін до Кодексу України про адміністративні

правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5709);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності у сфері містобудівної діяльності (реєстр. № 5877);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (реєстр. № 6246);

- про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з набранням чинності Закону України «Про внутрішній водний транспорт» (реєстр. № 6523);

- про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Державне бюро розслідувань» (реєстр. № 7552);

- про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом (реєстр. № 8146).

Контрольні повноваження Комітету

З метою реалізації контрольної функції Комітету, а також аналізу практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів та їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, Комітетом у звітному періоді *розглядалися наступні питання.*

05 вересня 2022 року народний депутат України - член Комітету Яцик Ю.Г. озвучила пропозицію провести позачергове засідання Комітету за участю керівництва Державного бюро розслідування та обговорити питання розкрадання гуманітарної допомоги у м. Запоріжжя, а також інші питання, що стосуються діяльності Державного бюро розслідувань.

Заступник голови Комітету Павлюк М.В. звернувся з проханням опрацювати законопроекти з приводу порушення комендантської години громадянами, суб'єктами господарської діяльності. За результатами обговорення цього питання заступник голови Комітету Мамка Г.М. запропонував створити робочу групу для врегулювання питання про дотримання комендантської години.

15 вересня 2022 року народний депутат України - член Комітету Устінова О.Ю. озвучила пропозицію про необхідність створення робочої групи щодо врегулювання питання незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. До складу робочої групи пропонувалося включити працівників Міністерства внутрішніх справ України та Офісу Генерального прокурора.

За наслідками обговорення питання Голова Комітету Іонушас С.К. запропонував народному депутату України Устіновій О.Ю. підготувати всі необхідні документи для прийняття відповідного рішення, яке й було прийнято на засіданні Комітету, що відбулось 03 жовтня 2022 року.

Так, Голова Комітету Іонушас С.К. запропонував створити робочу групу щодо вивчення практики застосування кримінальної відповідальності за незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (стаття 201² КК України) відповідно до звернення народних депутатів України Устінової О.Ю., Піпи Н.Р. та Кривошеєва І.С.

За наслідками обговорення питання Комітетом була підтримана пропозиція створення зазначеної робочої групи щодо вивчення практики застосування статті 201² КК України з метою з'ясування проблемних аспектів після внесення відповідних змін до законодавства.

03 жовтня 2022 року відбулось спільне засідання Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики і Комітету з питань правоохоронної діяльності, на якому було заслухано інформацію керівництва Бюро економічної безпеки України щодо стану виконання покладених на нього завдань у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки.

За наслідками заслуховування було ухвалено рішення про здійснення ґрунтовного аналізу матеріалів, які будуть додатково надіслані Директором Бюро економічної безпеки України Мельником В.І. та подальшого напрацювання проекту рішення спільного засідання парламентських комітетів.

На засіданні Комітету, що відбулося *03 жовтня 2022 року*, Голова Комітету Іонушас С.К., на підтримку звернення народних депутатів України - членів Комітету Михайлюк Г.О. та Яцик Ю.Г., запропонував створити робочу групу щодо імплементації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та внесення змін до національного законодавства.

Під час позачергового засідання Комітету *06 жовтня 2022 року* Міністр внутрішніх справ України Монастирський Д.А. презентував Комітету проекти законодавчих актів Міністерства внутрішніх справ України з низки питань формування безпекового середовища в Україні.

15 жовтня 2022 року на засіданні Комітету заступник голови Комітету Мамка Г.М. порушив питання розміру грошового забезпечення поліцейських та запропонував членам Комітету включити до розгляду на засіданні Погоджувальної Ради проект Закону України «Про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо осучаснення розміру грошового забезпечення поліцейських» (реєстр. № 6506-1).

Крім того, народний депутат України – член Комітету Бакумов О.С. озвучив питання щодо необхідності отримання та розгляду звітності Державної прикордонної служби України в межах правоохоронної функції за останні три роки.

12 грудня 2022 року заступник голови Комітету Мамка Г.М. звернувся із пропозицією до Комітету заслухати інформацію щодо стану та результатів досудового розслідування кримінальних проваджень відкритих стосовно народних депутатів України, та інших резонансних кримінальних проваджень. За пропозицією народного депутата України Павлюка М.В. до участі в такому засіданні мають бути запрошені представники Офісу Генерального прокурора.

На засіданні Комітету, що відбулось 25 листопада 2022 року, засутпник голови Комітету Павлюк М.В. поінформував членів Комітету про інформацію, отриману із засобів масової інформації, щодо проблемних питань діяльності Державної прикордонної служби України.

09 січня 2023 року Голова Комітету Іонушас С.К. привернув увагу народних депутатів України - членів Комітету до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки» та матеріали до нього, а також закликав усіх членів Комітету до її ґрунтовного аналізу та розробки пропозицій щодо доопрацювання Державної антикорупційної програми на 2023 – 2025 роки.

Всі вище означені питання та пропозиції народних депутатів України були підтриманні та оформлені відповідними зверненнями, запитами та іншими службовими документами Комітету.

Комітетом у порядку аналізу практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання Комітету, та контролю за виконанням власних рішень, на контролі постійно тримаються **питання моніторингу стану виконання, практики правозастосування та ефективності прийнятих законів України.**

Так, відповідно до частини першої статті 89 Конституції України, пункту 1 частини першої статті 14, частини першої статті 24 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет у порядку реалізації своєї контрольної функції упродовж звітного періоду звертався до Кабінету Міністрів України, профільних міністерств та відомств з проханням надання інформацію про стан виконання наступних 23 законодавчих актів України:

«Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги» від 24.03.2022 № 2155-IX;

«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану» від 03.03.2022 № 2111-IX;

«Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України в умовах дії режим воєнного стану» від 03.03.2022 № 2113-IX;

«Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність та особливостей застосування запобіжних заходів за вчинення злочинів проти основ національної та громадської безпеки» від 14.04.2022 № 2198-IX;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування маркування контрольними марками примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 15.12.2021 № 1965-IX;

«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо повноважень вищих спеціалізованих судів з розгляду справ про адміністративні правопорушення» від 25.01.2022 № 1995-IX;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність» від 03.03.2022 № 2107-IX;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» від 03.03.2022 № 2108-IX;

«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо порядку скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або його зміни з інших підстав» від 15.03.2022 № 2125-IX;

«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» від 14.04.2022 року № 2200-IX;

«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14.04.2022 № 2201-IX;

«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо запровадження діяльності Бюро економічної безпеки України та пов'язаного з цим удосконалення роботи деяких державних правоохоронних органів» від 17.11.2021 № 1888-IX;

«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за реалізацію (відпуск) лікарських засобів у заборонених законодавством випадках та встановлення відповідальності за реалізацію (відпуск) лікарських засобів особам, які не досягли чотирнадцяти років (малолітнім особам)» від 17.11.2021 № 1886-IX;

«Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану» від 24.03.2022 № 2160-IX;

«Про внесення змін до статті 114-2 Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за несанкціоноване розповсюдження інформації про засоби протидії збройній агресії Російської Федерації» від 01.04.2022 № 2178-IX;

«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам» від 15.03.2022 № 2137-IX;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення кримінальної відповідальності за виготовлення та поширення забороненої інформаційної продукції» від 03.03.2022 № 2110-IX;

«Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» від 03.03.2022 № 2117-IX;

«Про внесення змін до Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо визначення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння та забезпечують бойовий імунітет в умовах дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2124-IX;

«Про внесення зміни до статті 263 Кримінального кодексу України щодо скасування відповідальності у випадках добровільної здачі зброї, бойових припасів, вибухових речовин або пристроїв» від 24.03.2022 № 2150-IX;

«Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2123-IX;

«Про внесення змін до деяких законів України щодо присвоєння спеціальних звань поліції під час дії воєнного стану» від 24.03.2022 № 2151-IX;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за незаконне видобування корисних копалин» від 15.07.2021 № 1685-IX.

Діяльність Комітету щодо опрацювання звернень громадян

Як і зазвичай, значний обсяг роботи Комітету у звітному періоді складав розгляд звернень громадян, які надходять через СЕВ ОБВ (систему електронної взаємодії органів виконавчої влади), а також за допомогою засобів зв'язку, у порядку та згідно із вимогами Закону України «Про звернення громадян».

Як зазначається в узагальнених матеріалах Управління з питань звернень громадян, підготовлених на виконання пункту 208 Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 8 лютого 2021 року № 19, упродовж всього 2022 року Комітетом, у порівнянні з іншими парламенськими комітетами, опрацьовано пропозицій, заяв і скарг громадян найбільше, а саме - **1 422**.

Найчисленнішими залишалися скарги на дії працівників правоохоронних органів – 18,5 % загальної кількості правоохоронних питань, слідчих, органів дізнання, тяганину із слідством – 15,5 %, кількість яких порівняно з 2021 роком збільшилася у 1,2 раза.

Попри зменшення майже утричі порівняно з 2021 роком, залишилася значною кількість пропозицій до правоохоронного законодавства – 14,1 % загальної кількості правоохоронних питань.

Серед питань на правоохоронну тематику у 1,3 раза зменшилася кількість скарг на дії працівників органів прокуратури – 7,5 % загальної кількості правоохоронних питань.

Безпосередньо до Комітету за період роботи восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання надійшло **285 звернень від фізичних осіб**, які класифікуються:

- 1) за ознакою надходження:

- первинні – 103;
 - повторні – 117;
 - дублетні – 56;
 - неодноразові – 9;
- 2) за видами:
- пропозиції (зауваження) - 53;
 - заяви (клопотання) – 153;
 - скарги – 79;
- 3) за суб'єктом:
- індивідуальні – 252 ;
 - колективні – 33;
- 4) за результатами розгляду:
- відмовлено у задоволенні – 2;
 - надано роз'яснення – 57;
 - у процесі опрацювання – 212,

а також **108 звернень від юридичних осіб.**

Здебільшого порушені у зверненнях питання стосувалися забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації та порушення прав і свобод громадян під час здійснення кримінальних проваджень; неправомірних, на думку заявників, дій посадових та службових осіб органів прокуратури, слідчих інших правоохоронних органів, тяганини зі слідством, незаконних методів ведення досудового слідства тощо.

У заявах і скаргах громадян на дії працівників органів прокуратури йшлося переважно про ухиляння окремими прокурорами від належної організації процесу досудового розслідування, здійснення неналежного нагляду за дотриманням у процесі розслідування вимог законів України органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, формальне реагування на повідомлення громадян, особливо в разі, якщо вони стосуються порушень, вчинених співробітниками правоохоронних органів, посадовими особами органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Більшість заявників продовжували скаржитися на несвоєчасне реагування з боку окремих співробітників правоохоронних органів на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або інші події, зволікання та неналежне здійснення розслідування відповідних кримінальних проваджень.

Також, своєю чисельністю вирізняються заяви і скарги на судові рішення та вироки, у яких заявники критично висловлювалися щодо неправильного, на їхню думку, застосування окремими суддями норм матеріального та процесуального кримінального закону, неповного з'ясування фактичних обставин справ, порушення процесуальних прав сторін; скарги на дії окремих суддів.

При опрацюванні звернень Комітет, діючи в межах своїх повноважень та предметів відання, надавав відповіді по суті звернення, намагався, по можливості, знаходити шляхи вирішення порушених у них питань, роз'яснював норми чинного законодавства України, аналізував висловлені пропозиції з метою врахування у подальшій законотворчій роботі Комітету.

Окрім того, протягом звітнього періоду до Комітету на розгляд надійшло - **28 запитів на публічну інформацію** та **10 електронних петицій**, які не набрали в установленій законом тримісячний строк необхідну кількість підписів на свою підтримку.

Таким чином, усі письмові та усні звернення громадян, отримані засобами поштового та електронного зв'язку, були розглянуті та опрацьовані у секретаріаті Комітету. Головою Комітету Іонушасом С. К. та народними депутатами України - членами Комітету були надані відповідні доручення, які разом зі зверненнями громадян надіслані до компетентних органів державної влади та органів місцевого самоврядування для розгляду по суті та відповідного реагування.

Співпраця Комітету з іншими парламентськими комітетами, фракціями, структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України, органами державної влади та органами місцевого самоврядування

Комітет здійснює свої повноваження у тісній співпраці з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана з предметами відання Комітету.

Зокрема, керівництво та представники Офісу Генерального прокурора, Національної поліції України, Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, Національної гвардії України, Національного антикорупційного бюро України, Державної прикордонної служби України, Верховного Суду, інших міністерств та відомств були присутні на засіданнях Комітету, комітетських слуханнях та робочих групах.

Як вже зазначалося вище, 03 жовтня 2022 року відбулося спільне засідання Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики і Комітету з питань правоохоронної діяльності.

В межах спільного засідання комітетів було обговорено питання щодо стану виконання покладених на Бюро економічної безпеки України завдань у сфері протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки.

Комітет та його секретаріат знаходяться у постійній взаємодії з парламентськими комітетами, представниками депутатських фракцій та груп у Верховній Раді України, структурними підрозділами Апарату Верховної Ради стосовно узгодження позицій з підготовки до ухвалення тих чи інших проектів законів, спільної їх розробки та обговорення інших питань.

Працівниками секретаріату Комітету упродовж восьмої сесії була підготовлена низка інформаційно-аналітичних матеріалів у межах предметів відання Комітету.

Міжнародна співпраця Комітету з міжнародними та зарубіжними організаціями й установами

У звітному періоді народні депутати України – члени Комітету активно розвивали міжнародну співпрацю у сфері безпеки та правоохоронної діяльності.

07-13 вересня 2022 року заступник голови Комітету Михайлюк Г.О. здійснила закордонне відрядження до м. Лісабон, Португальська Республіка, де взяла участі у конференції «Чисте полотно: можливість для Європи?» у межах проєкту «Відкритий європейський діалог».

Учасниками конференції стали 70 парламентарів з 23 європейських держав, а за результатами її роботи було проведено низку інтерактивних дискусій на теми ефективного управління ризиками та кризовими ситуаціями в межах законодавчої діяльності, національних політик у сферах безпеки, економіки, енергетики та цифровізації.

Народний депутат, з-поміж іншого, зосередилася на висвітленні оперативної ситуації в Україні з огляду на протидію повномасштабній російській агресії, наголосила на важливості розширення міжнародних ініціатив з надання допомоги та залучення іноземних інвестицій для відбудови нашої держави.

23-29 вересня 2022 року відбулась робоча поїздка народних депутатів України Іонушаса С.К., Павлюка М.В. та Михайлюк Г.О. до Австрії (м. Відень) на запрошення DCAF (Женевського центру управління сектором безпеки, Швейцарія) для участі у круглому столі на тему: «Посилення ролі парламенту в управлінні та нагляді за сектором безпеки».

Захід організовано спільно Женевським центром управління сектором безпеки та Секретаріатом Консорціуму НАТО «Партнерство заради миру» в рамках Робочої групи з реформування сектору безпеки (WG SSR).

На форумі обговорювалися проблеми, пов'язані із прийняттям профільних у сфері безпеки законів, посиленням нагляду за внутрішнім сектором безпеки та обмінювалися прогресивною практикою парламентського нагляду за сектором безпеки через парламентський обмін та діалог.

З 12 по 30 жовтня 2022 року заступник голови Комітету Михайлюк Г.О. у складі української делегації відвідала Японію (м. Токіо). У межах офіційного візиту відбулися ділові зустрічі зі спікерами обох палат Парламенту Японії; головами коаліційних та опозиційних партій; групою міжпарламентських зв'язків «Японія-Україна»; парламентською делегацією Японії в IPU; представниками міністерства оборони та міністерства закордонних справ Японії; представниками агентства з питань природних ресурсів та енергетики Японії та федерацією бізнесу «Кейданрен, «ДЖЕТРО» та «ДЖАЙКА»; чотирма колишніми послами Японії в Україні; губернатором префектури Хього, мером м. Кобе та Хімейдзі; компаніями Toshiba, Mitsubishi, НІТАСНІ; японським університетом економіки та Університетом Кобе; асоціацією українців Японії.

Кожного разу учасники делегації зосереджували увагу японських колег на гуманітарній, технічній та фінансовій допомозі для України, закликали брати участь у відбудові та інвестиції в Україну.

З 28 жовтня по 07 листопада 2022 року тривала робоча поїздка Голови Комітету Іонушаса С.К. до Сполучених Штатів Америки на запрошення Міжнародної асоціації юристів (International Bar Association), яка є провідною міжнародною організацією членства для юристів, та має значний досвід у наданні допомоги світовій юридичній спільноті, і завдяки своєму глобальному членству впливає на розвиток реформи міжнародного права, просуває принципи захисту верховенства права та прав людини.

Міжнародна асоціація юристів з перших днів повномасштабного вторгнення підтримала Україну та засудила напад на Україну російських військ, який порушив міжнародне право, поставив під загрозу глобальну безпеку та спричинив гуманітарну кризу.

У зв'язку із значною кількістю професійної юридичної спільноти світу, участь представника України у панелі «Симпозіум з верховенства права: Україна – роль і верховенство права в сучасному конфлікті» надала можливість сформулювати відповідну думку щодо воєнних злочинів скоєних проти України, обговорити проблемні питання місця та ролі міжнародного права в сучасному конфлікті і українській кризі зокрема.

У рамках конференції розглядалися питання розслідування міжнародних кримінальних злочинів, а також злочинів агресії та переслідування військових злочинців, питання створення міжнародного трибуналу та його діяльності, проблеми універсальної юрисдикції та роль світової юридичної спільноти у вказаних питаннях. Також програма візиту передбачала зустрічі з ключовими юридичними експертами з питань, що належать до предметів відання Комітету та безпосередньо надавали можливість залучити міжнародних експертів до розробки профільних законопроектів.

01-09 листопада 2022 року заступник голови Комітету Михайлюк Г.О. взяла участь у Дванадцятій консультативній асамблеї парламентарів з питань Міжнародного кримінального суду та верховенства права, яка проходила в Аргентинській Республіці (м. Буенос-Айрес). 12-та Консультативна асамблея парламентарів з питань МКС та верховенства права та 43-ій Щорічний парламентський форум – це єдиний захід у світі, який проводиться за цією тематикою в таких глобальних масштабах.

Крім того, перший заступник голови Комітету Осадчук А.П. та голова підкомітету Бакумов О.С. у складі делегації Верховної Ради України з 12 по 19 листопада 2022 року відвідали Королівство Нідерланди (м. Гаага) для участі у конференції на тему «Посилення національних зусиль України щодо розслідування, судового розгляду, ухвалення судових рішень та повідомлення про міжнародні злочини».

Члени Комітету провели широкі обговорення з експертами та окреслили складнощі, з якими зіткнулась судова система України в умовах воєнного стану та під час розгляду справ про вчинення воєнних злочинів.

У межах подальшої співпраці було напрацьовано відповідні моделі взаємодії, обговорено питання участі громадянського суспільства у частині зібрання та документування доказів воєнних злочинів, зокрема при вчиненні сексуального

насилюства та катувань під час збройного конфлікту, зміцнення спроможності адвокатів постраждалих тощо.

В межах офіційного візиту народні депутати України підно працювали у Міжнародному кримінальному суді, Верховному суді Нідерландів та Євроюсті, проводили робочі зустрічі з суддями Верховного суду, окружних судів міст Гааги та Амстердаму, обговорювали особливості універсальної юрисдикції та судового розгляду за вчинення так званих злочинів «проти всіх».

16-24 листопада 2022 року заступник голови Комітету Михайлюк Г.О. взяла участь у відрядженні Постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї НАТО та членів Міжпарламентської ради Україна-НАТО (UNIC) до Королівства Іспанія для участі у заходах ПА НАТО.

У межах щорічної сесії Парламентської Асамблеї НАТО делегація провела зустріч з Генеральним Секретарем Альянсу Єнсом Столтенбергом, обговорили заявку України на вступ до НАТО як продовження багаторічного євроатлантичного курсу держави, а також збільшення обсягів надання партнерами підтримки з метою протидії російському терору.

Провели зустрічі з Міністром закордонних та європейських справ Іспанії Хосе Мануелем Альбаресом і представниками Комітету закордонних справ Парламенту Іспанії у двосторонньому форматі. Обговорили питання надання допомоги Україні, зокрема в економічній та енергетичній сферах.

22 листопада 2022 року Голова Комітету Іонушас С.К. провів робочу зустріч з представниками Офісу Ради Європи в Україні, на якій обговорювалися питання взаємодії Комітету та Офісу Ради Європи в Україні при підготовці висновків на відповідність законопроектів з дотриманням європейських принципів та стандартів.

Представники Офісу Ради Європи в Україні запевнили, що Офіс і надалі максимально сприяє Комітету у питаннях проведення необхідних реформ в основоположних сферах, що належать до компетенції Ради Європи – прав людини, верховенства права та демократії.

24 листопада 2022 року відбулася зустріч Голови Комітету Іонушаса С.К., заступників Голови Комітету Павлюка М.В. та Мамки Г.М., членів Комітету Бакумова О.С. та Захарченка В.В. з Генеральним прокурором Республіки Естонія Андресом Пармасом.

Голова Комітету Іонушас С.К. докладно поінформував про роботу Верховної Ради України та Комітету в умовах воєнного стану, окреслив головні напрями законотворчої роботи та зосередив увагу на найважливіших ухвалених парламентом законах, таких як співробітництво з Міжнародним кримінальним судом, врегулювання процедури обміну осіб як військовополонених та деяких інших.

Генпрокурор Андрес Пармас висловив пропозицію посилити взаємодію та допомогу Україні у питанні ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду, а також запропонував допомогу експертів, які мають значний досвід у сфері адаптації національного законодавства до положень права Європейського Союзу.

25-30 листопада 2022 року заступник голови Комітету Михайлюк Г.О. брала участь у Мюнхенській конференції лідерів, що проходила в м. Бухарест (Румунія). У межах Мюнхенської конференції лідерів народний депутат України представляла інтереси України під час експертних обговорень щодо ситуації на Чорному морі, спричиненої російською агресією.

5-10 грудня 2022 року делегація членів Комітету у складі народних депутатів Іонушаса С.К., Павлюка М.В., Михайлюк Г.О., Неклюдова В.М., Бакумова О.С. взяли участь у XXI Асамблеї держав-учасниць Римського статуту Міжнародного кримінального суду на Всесвітньому форумі в Гаазі, Королівство Нідерланди.

Зокрема, народні депутати України взяли участь у відкритті сесії, де заслухали звіт про діяльність Міжнародного кримінального суду, а також Доповідь про перегляд системи Міжнародного кримінального суду та Римського статуту. Також заслухали виступи Голови Асамблеї держав-учасників Римського статуту (ASP) Сільвію Фернандес де Гурменді та прокурора Міжнародного кримінального суду (МКС) Каріма Хана.

З Послом із особливих доручень у справах глобального кримінального правосуддя Державного департаменту Сполучених Штатів Америки Бет Ван Шак було обговорено подальше міжнародне співробітництво.

Також, в рамках робочого візиту, члени Комітету провели ряд важливих спільних зустрічей, зокрема з Головою Комітету закордонних справ Нідерландів Ваном Апелдорном, Головою Комітету правосуддя та оборони Нідерландів Де Боєр та представниками усіх партій парламенту Нідерландів.

Народні депутати України обговорили питання щодо співпраці у розслідуванні воєнних злочинів, питання універсальної юрисдикції, створення спеціального міжнародного трибуналу, збільшення постачання важкої зброї Україні, а також щодо збільшення фінансової допомоги українцям, які знайшли прихисток в Нідерландах.

Крім того, в Посольстві України в Нідерландах члени делегації провели спільну зустріч із Заступником Міністра юстиції України І. Мудрою та з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Королівстві Нідерланди М. Кононенко.

Робота членів Комітету під час проведених зустрічей дала можливість окреслити потреби зацікавлених сторін України, визначити пріоритетні напрямки спільної роботи у подальшому та дійти спільного висновку, що обов'язковим елементом формули миру – є створення спеціального трибуналу, ратифікація Римського статуту, співпраця у розслідуванні воєнних злочинів з Міжнародних кримінальним судом та питання універсальної юрисдикції.

05 грудня 2022 року заступник голови Комітету Медяник В.А. взяв участь у робочій зустрічі, що проводив Перший заступник Голови Верховної Ради України О. Корнієнко із Верховним Комісаром Організації Об'єднаних Націй з прав людини Тюрком Фолькером.

З поміж іншого, в межах зустрічі обговорювались можливі способи забезпечення моніторингу за дотриманням прав українських військовополонених, відповідно до міжнародного права у сфері прав людини та міжнародного

гуманітарного права, питання порушення прав жінок, дітей, примусової депортації та геноциду Українського народу.

16-20 січня 2023 року заступник голови Комітету Михайлюк Г.О. здійснила закордонне відрядження до м. Давос, Швейцарська Конфедерація з метою участі в заходах у межах Всесвітнього економічного форуму та взяла участь у низці панельних дискусій щодо притягнення до відповідальності за вчинення російськими військами воєнних злочинів і геноциду на території України, звільнення окупованих територій, можливостей інвестування у реконструкцію нашої держави, інформаційного фронту боротьби.

21-27 січня 2023 року заступник голови Комітету Михайлюк Г.О. здійснила закордонне відрядження до м. Брюссель, Королівство Бельгія та взяла участь у засіданні Міжпарламентської ради Україна-НАТО (UNIC). Як член делегації народний депутат провела зустрічі з президентом Парламентської асамблеї НАТО Жоель Гарріо-Майлям, Генеральним секретарем Єнсом Столтенбергом, його заступниками з питань операцій, оборони та розвідки і Постійними представниками США, Польщі, Естонії, Словаччини, Франції, Туреччини в НАТО.

У ході візиту народний депутат України також зустрілася зі Спікером Палати представників Елейн Тіллію та членами Комітету з питань оборони і закордонних справ Федерального Парламенту Бельгії, Президентом Європейського Парламенту Робертою Мецолою, головами європарламентських груп S&D і EPP, Віце-президентом Європейської Комісії Верою Юровою, Комісаром ЄС з питань розширення і сусідства Олівером Варгеї та іншими.

Основними обговореними питання офіційного візиту стали поточна ситуація на фронті, ефективність запроваджених санкцій, потреби у військовій, економічній, гуманітарній допомозі, практична робота українського дипломатичного корпусу. Народний депутат також доповіла про діяльність Комітету та вагомі досягнення українських правоохоронних органів за цим напрямом, неодноразово підкресливши актуальність співпраці з Міжнародним кримінальним судом і міжнародною спільнотою задля створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії російської федерації.

З 25 січня по 03 лютого 2023 року Голова Комітету Іонушас С.К. на особисте запрошення Міністерства юстиції Великої Британії взяв участь у заході, присвяченому воєнним злочинам та судочинству під час війни.

Цей захід був організований Міністерством юстиції Великої Британії спільно з Британським інститутом міжнародного та порівняльного права.

Під час робочого візиту відбулася низка зустрічей з депутатами у Палаті громад, Міністром Юстиції Домініком Раабом, Генеральним прокурором Англії та Уельсу Вікторією Прентіс та з юридичною спільнотою Великої Британії з метою обговорення питань щодо співпраці у розслідуванні воєнних злочинів, універсальної юрисдикції та створення Спеціального міжнародного трибуналу.

Участь народних депутатів України – членів Комітету, їх помічників та працівників секретаріату Комітету в робочих групах, конференціях, круглих столах, комітетських слуханнях та інших заходах підвищення професійної кваліфікації

13 грудня 2022 року на виконання контрольної функції Комітету відбулися **щорічні відкриті комітетські слухання** на тему: «Діяльність Державного бюро розслідувань, стан виконання покладених на Державне бюро розслідувань завдань та додержання ним законодавства, прав і свобод громадянина».

В межах комітетських слухань було обговорено питання діяльності Державного бюро розслідувань за 2021-2022 роки, стан виконання покладених на Державне бюро розслідувань завдань та додержання ним законодавства, прав і свобод громадянина, а також проаналізовано проблемні питання функціонування державного правоохоронного органу та шляхи їх вирішення.

У відкритих комітетських слуханнях взяли участь народні депутати України, керівництво Державного бюро розслідувань, Офісу Генерального прокурора та інших правоохоронних органів, Кримінального касаційного суду у складі Верховного Суду, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, низки міністерств та відомств, представники судової гілки влади, адвокатури, наукових установ, міжнародних організацій та національних громадських організацій.

Учасники заходу заслухали виступ Голови Комітету Іонушаса С.К., в якому було окреслено проблемні питання функціонування Державного бюро розслідувань та напрями їхнього вирішення, доповідь Директора Державного бюро розслідувань Сухачова О.О. про діяльність Бюро протягом цього року, про врахування керівництвом ДБР зауважень за наслідками минулих комітетських слухань.

Під час слухань також виступили голова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Кравченко С.І., заступник Генерального прокурора Симоненко О.Ю., народні депутати України – члени Комітету та інші.

За результатами обговорення та пропозиціями, висловленими учасниками слухань, Комітетом розроблені відповідні Рекомендації.

У звітний період народні депутати України – члени Комітету продовжували брати активну участь у **тимчасових слідчих та спеціальних комісіях Верховної Ради України, міжвідомчих та галузевих робочих групах, робочих групах, що були створені у Верховній Раді України, а також робочих групах створених на базі Комітету.**

Для забезпечення основних напрямів діяльності у Комітеті упродовж восьмої сесії активно діяли підкомітети, створені та активно працюють *робочі групи щодо:*

- опрацювання проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні порушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу, зокрема в умовах воєнного або надзвичайного стану» (реєстр. №7212-1);

- підготовки проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення законодавства у сфері міграції» (реєстр. № 4411);

- підготовки до другого читання проекту Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5708);

- вивчення практики застосування кримінальної відповідальності за незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги,

благодійних пожертв або безоплатної допомоги (стаття 201² Кримінального кодексу України);

- доопрацювання проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про організаційно-правові основи протидії організованим злочинностям»;

- обговорення основних принципів, положень та структури проектів законів «Про забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та інших осіб в інтересах правосуддя» (реєстр. № 5751) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та інших осіб в інтересах правосуддя» (реєстр. № 5752);

- напрацювання узгодженої концепції та підготовки тексту законопроекту, предметом якого стане удосконалення положень Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності;

- вирішення проблемних питань грошового забезпечення поліцейських та опрацювання проекту Закону України «Про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо збільшення грошового забезпечення поліцейських» (реєстр. № 6506) та альтернативних до нього законопроектів за реєстр. № 6506-1, № 6506-2, № 6506-3;

- імплементації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та внесення змін до національного законодавства;

- опрацювання питання створення системи військової юстиції в Україні;

- вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність.

Також, активно працювали робочі групи щодо опрацювання інших проектів законів України, щодо яких Комітет визначений як головний.

Під головуванням та за дорученням керівництва Комітету народні депутати України, їх помічники та працівники секретаріату Комітету брали участь в **конференціях, круглих столах, семінарах та інших робочих зустрічах**, зокрема:

- онлайн-курс «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів»;

- навчальний тренінг «Досвід Республіки Польща у підготовці до членства в ЄС та переговорах про вступ до ЄС. Правові, процедурні та інституційні питання»;

- навчальний тренінг за спеціальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації «Актуальні питання законотворчої діяльності Верховної Ради України» (16-26 січня 2023 року);

- онлайн-тренінг «Законодавчий процес у Верховній Раді України», Програма USAID РАДА;

- короткострокова програма «Основи законодавчої лінгвістики» Інститут законодавства Верховної Ради України;

- тренінг «Прогалини і колізії у національному законодавстві: способи їх подолання» Інститут законодавства Верховної Ради України;

- онлайн-курс «Парламентський контроль» навчальна онлайн-платформа Апарату Верховної Ради України;

- онлайн-курс «Законодавство і законотворчість» навчальна онлайн-платформа Апарату Верховної Ради України;
- онлайн-курс «Курс для новопризначених державних службовців Апарату Верховної Ради України» навчальна онлайн-платформа апарату Верховної Ради України;
- вебінар «Про складання індивідуальних програм державними службовцями Апарату» Апарат Верховної Ради України;
- короткострокова програма «Актуальні проблеми європейського парламентаризму» Інститут законодавства Верховної Ради України;
- онлайн-тренінг «Цифрова безпека парламенту в умовах війни» Програма USAID ПАДА;
- онлайн-тренінг «Комітети Верховної Ради України» Апарат Верховної Ради України/Програма USAID ПАДА;
- онлайн курс, який був організований Дипломатичною академією України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ України у межах співпраці з Естонською школою дипломатії (з 14 по 16 вересня 2022 року);
- тренінг, який був організований НАЗК на тему «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів» (21 вересня 2022 року);
- онлайн-зустрічі програми USAID «Рада наступного покоління» «Законотворчий офіс: досягнення кращої якості законодавства» (23 вересня 2022 року);
- онлайн-зустрічі програми USAID «Рада наступного покоління» «Пост-законодавчий контроль як новий підхід до оцінки виконання закону та наглядової ролі парламентів у Європі» (05 жовтня 2022 року);
- онлайн-семінарі USAID «Досвід Республіки Польща у підготовці до членства в ЄС та переговорах про вступ до ЄС. Правові, процедурні інституційні питання» (10 листопада 2022 року);
- онлайн тренінг з користування електронними інструментами в програмі USAID «Рада наступного покоління» (08 та 13 грудня 2022 року);
- навчання з англійської мови за загальною професійною (сертифікатною) програмою підвищення кваліфікації «Іноземна мова в публічному адмініструванні»;
- круглий стіл-онлайн на тему «Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи» (23 вересня 2022 року, Львівський державний університет внутрішніх справ);
- круглий стіл-онлайн на тему «Колаборація як виклик судовій системі» (29 вересня 2022 року, Вища рада правосуддя);
- опитування Асоціації жінок-юристок України «ЮрФем» щодо особливостей функціонування інституту судового експерта в Україні, викликів та проблем, що виникають при залученні судового експерта у кримінальне провадження;
- онлайн-воркшоп «Імплементация положень Стамбульської конвенції в умовах війни та окупації: досвід України та Грузії» (05 грудня 2023 року, La Strada-Ukraine);

- практичний семінар «Досвід Парламенту Чеської Республіки. Роль Парламенту в процесі євроінтеграції»;
- тренінг з питань європейської інтеграції (Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ України);
- тренінг з питань конфлікту інтересів для працівників Апарату Верховної Ради України;
- презентація кращих практик Офісу законодавчої роботи Програми USAID RANG;
- навчання з англійської мови «British Council»;
- участь у форсайт дослідженнях робота з «Таблицею майбутніх станів» за підтримки МФО «Стратегічний форсайт України» та Лабораторія інноваційного розвитку, ПРООН Україна;
- онлайн-презентації освітньої платформи Natolin4Capacity Building;
- тренінг на тему: «International Humanitarian Law» організоване Дипломатичною академією України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ України у межах співпраці з Естонською школою дипломатії;
- Проект Ради Європи «Дотримання прав людини в системі кримінальної юстиції України – Фаза II»;
- навчання на тему: «Державні інтереси України в полярних регіонах»;
- навчальний курс Офісу Ради Європи «Процесуальні гарантії в кримінальних провадженнях та права потерпілих»;
- онлайн-тренінги організовані Програмою USAID «РАДА: наступне покоління» на тему: «Користування електронними інструментами ZOOM, Mentimeter, Miro та Google»;
- онлайн-зустріч у презентації USAID «Досвід роботи офісів нормопроєктування у Парламенті та Уряді Канади»;
- VII Міжнародна науково-практична конференція «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» організована НАВС;
- навчальний курс Офісу Ради Європи «Кіберзлочинність та пов'язані з цим правопорушення»;
- низці інших зустрічей та заходів у межах предмету відання Комітету.

За результатами напрацювань конференцій, робочих груп, круглих столів та семінарів у секретаріаті Комітету узагальнено відповідні матеріали для використання у практичній роботі Комітету, у тому числі, для підготовки проектів актів парламенту України, внесення законодавчих пропозицій (поправок) від суб'єктів права законодавчої ініціативи стосовно законопроектів, що готуються до розгляду в другому читанні.

Секретаріат Комітету здійснює організаційно-інформаційне, консультативно-правове, методичне забезпечення діяльності Комітету, організацію проведення його засідань, а також забезпечення діяльності народних депутатів України – членів Комітету.

Також працівники секретаріату пройшли короткотривале навчання за різними професійними програмами в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України та Українській школі урядування, взяли участь у низці освітніх семінарів та вебінарів.

Висновки та пропозиції

Підсумовуючи результати діяльності Комітету за період восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання варто зазначити, що Комітет своєчасно реагує на виклики війни щодо удосконалення підстав кримінально-правової охорони суспільних відносин.

Проте стан збройної агресії, активних бойових дій зумовлює збільшення ризиків недотримання принципу невідворотності кримінального покарання, що призводить до суспільних втрат.

Основною проблемою у функціонуванні законодавства, яке відноситься до предмета відання Комітету є не відсутність або недостатність кримінально-правового ресурсу (репресії) для дієвої протидії злочинності, а іноді неповне та неефективне використання наявних кримінально-правових засобів такої протидії.

Отже, одним із напрямів посилення кримінально-правової охорони суспільних відносин в умовах війни повинно стати забезпечення єдності судової практики у кримінальних провадженнях шляхом внесення до законодавства змін, спрямованих на обмеження можливостей довільно встановлювати кримінально-правові санкції; встановлення зрозумілих та чітких правил кваліфікації кримінальних правопорушень, мінімізації судової дискреції.

Безпосередньо для Комітету актуальними напрямами законодавчої діяльності у сфері правоохоронного законодавства продовжують залишатися:

- рекодифікація кримінального, кримінального процесуального законодавства, адміністративно-деліктного законодавства;
- законодавча регламентація єдиної системи уніфікованих підходів до гуманізації та диференціації відповідальності за публічні правопорушення;
- адаптація порядку провадження у справах про адміністративні правопорушення до умов та обставин військового стану;
- посилення адміністративної відповідальності за порушення заходів правового режиму воєнного стану;
- створення цілісної системи військової юстиції;
- розвиток співпраці компетентних органів України з Міжнародним кримінальним судом;
- правового регулювання порядку зміни та скасування запобіжних заходів у період воєнного стану;
- подальший розгляд та підготовки законопроектів, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу;
- підготовка законопроектів, спрямованих на модернізацію правоохоронної системи та діяльності Національної поліції України та Міністерства внутрішніх справ України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, Національної гвардії України, органів прокуратури, інших правоохоронних органів;
- запровадження сучасних стандартів до інституту забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, та інституту суду присяжних;

- законодавче врегулювання обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї;
- законодавче врегулювання оперативно-розшукової діяльності та приватної детективної діяльності;
- підвищення ефективності боротьби з контрабандою в Україні;
- перегляд концептуального бачення та запровадження в кримінальному процесі електронних доказів, поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, законодавчого вирішення питання розширення можливостей використання дистанційного судового розгляду справ в межах кримінального провадження і таке інше.

Аналіз практики застосування законодавчих актів у діяльності правоохоронних органів свідчить, що з боку Комітету необхідно продовжувати здійснення постійного і дієвого контролю за виконанням власних рішень, контролю за відповідністю чинних законів України у цій сфері.

Незміною залишається позиція Комітету щодо того, що Верховна Рада України окрім законотворчої функції, значну увагу має надавати парламентському контролю та контрольній функції комітетів.

Голова Комітету

С. Іонушас